

УДК 141.132: 37.013.73

**КОНСТИТУТИВНА РОЛЬ ОСВІТИ У
СТРУКТУРУВАННІ СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ ЯК
ПЕДАГОГІЗОВАНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ**

І.Л. Брацун, начальник відділу маркетингу, м. Черкаси

У статті розглядається конститутивна роль освіти у структуруванні суспільства знань як педагогізованої соціальної реальності. Доводиться, що освіта є універсальною освітньою технологією, яка упорядковує сукупність пізнавальних та комунікативних процедур та операцій, через які відбувається продукування, трансляція та обробка суспільно значущих знань.

Ключові слова: освіта, освітня реальність, соціальна технологія, суспільство знань, ідеал освіченості, педагогізована соціальна реальність.

Можливості застосування освітніх і виховних практик у соціальних і політичних практиках здебільшого розглядаються у соціально-філософському та політологічному аспектах. Через це освітня складова суспільно перетворюючих процесів формалізується. Перенесення ж основного смислового акценту з так званої «чистої» форми на репрезентацію освіти як соціальної технології на макрорівні теоретичної рефлексії відкриває нові горизонти в осмисленні еволюції системи освіти і соціальних систем, що починають конституюватись на зразок освітніх. У цьому зв'язку потребує перегляду просвітницька інтуїція щодо всемогутності виховання, яка зазнала нищівної критики у добу індустріалізму. На відміну від Західної Європи, де філософія освіти, не втрачаючи своєї дисциплінарної ідентичності, активно залучається до розробки соціально-філософської та політологічної проблематики, в Україні ця тенденція тільки заявляє про себе у працях вітчизняних дослідників, серед яких передусім треба назвати В. Андрущенка, Б. Буяка, С. Клепка, М. Култаєву, С. Пролеєва, Н. Радіонову, М. Триняк та ін. Принципове значення мають роботи, присвячені розкриттю внутрішнього взаємозв'язку між розвитком освіти та суспільства. Значний внесок до розробки цієї проблематики зробили І. Бех, А. Бойко, В. Кремень, В. Луговий, В. Лутай, М. Михальченко, С. Ніколаєнко, В. Пазенок, І. Предборська, С. Пролеєв, І. Степаненко, М. Степко, В. Шинкарук, В. Яблонський та інші автори, які займаються дослідженням модернізації

В житті суспільства цінність освіти є незаперечною, її місце багато в чому визначається розвитком знання людей, їх досвідом, умінням, навичкам, можливостями розвитку професійних і особових якостей. Освіта є тим унікальним фактором, яка потенційно формує суспільство у відповідь на виклики самого суспільства. При цьому освітня реальність

виступає субстанціональною основою суспільства знань, у подальшому задаючи перспективу його трансформації у суспільство знань. У сконструйованій у такий спосіб соціальній реальності система освіти формує людські якості і накопичує людській капітал, необхідний для функціонування суспільства знань. Це створює передумови для взаємопроникнення соціальної та освітньої реальності. Останнє не означає втрати їхньої відносної автономії, а лише розширює функціональний потенціал системи освіти, зокрема створює передумови для її репрезентації у культурах знань та у соціальній інженерії у її попперівському розумінні, через що відбувається педагогізація сучасних розвинутих суспільств, що мають перспективу трансформуватись у суспільство знань. У суспільстві знань ключовою соціальною технологією освіти є створення механізмів соціального навчання. Адже, сучасні освітні практики містять елементи соціальної етики, універсальної справедливості тощо. Саме зважаючи на це, ми можемо стверджувати, що взаємопроникнення соціальних і освітніх смислів у постіндустріальних соціокультурних контекстах визначає педагогізацію сучасних розвинутих суспільств. Існування будь-якого суспільства можливе лише за умови, що його члени дотримуються прийнятих у цьому суспільстві цінностей та норм поведінки, що дає змогу підтримувати цілісність суспільства. Тож, дослідження ролі освіти у конструюванні соціальної реальності постіндустріального зразка у його фактичності та контрфактичності є нагальним завданням філософії освіти. Проте слід наголосити, що саморепрезентація освіти як універсальної соціальної технології постіндустріальних соціумів можлива лише у її контрфактичності, яка завжди висувається як вимога і репрезентується у сфері належного.

Саморепрезентація освіти як універсальної освітньої технології можлива лише за умов розвинутої демократії у суспільстві знань, що робить її своєрідним дороговказом і орієнтиром для сучасних виховних і освітніх практик. Для того щоб освітні інституції відповідали вимогам суспільства знань вони потребують як внутрішньої демократизації, так й підвищення свого соціального статусу у суспільстві. Зауважу, що роль освіти на сучасному етапі розвитку суспільства (України) визначається завданнями її переходу до демократичної держави, до ринкової економіки, необхідністю подолання небезпеки відставання країни від світових тенденцій економічного і суспільного розвитку. На сьогоднішній день значення освіти як найважливішого чинника формування нової якості економіки та суспільства збільшується разом із зростанням впливу людського капіталу. Для розвитку системи освіти необхідна підтримка з боку громадськості для проведення освітньої політики, відновлення відповідальності та активної ролі держави в цій сфері, глибока та всебічна модернізація освіти з виділенням необхідних для цього ресурсів і створенням механізмів їх ефективного використання.

У широкому сенсі освіта – це суспільний процес (діяльність, інституція) розвитку і саморозвитку особистості, пов'язаний з оволодінням соціально значущим досвідом, втіленим у знаннях, вміннях, навичках творчої діяльності, чуттєво-ціннісних формах духовно-практичного освоєння світу» [9, с. 8]. «Принциповим при цьому є положення про те, що означений процес має суспільний характер, тобто здійснюється в суспільстві, суспільним чином, і за суспільно визначеними стандартами. Яких би індивідуальних форм не набував він в тому чи іншому історично конкретному типі культури чи субкультури, врешті-решт саме суспільство визначає його сутність і спрямованість, пріоритети і цінності, мету і спосіб організації» [9, с. 9].

Слід вирізняти два основні напрями соціально-технологічного поширення освіти на усе суспільне життя: з одного боку, саме суспільне життя перетворюється на процес соціальної освіти, з іншого – освітні цінності, прийоми, методики і критерії успішності все більшою мірою поширюються на усі інші соціальні інститути та системи. Існування будь-якого суспільства неможливе без повноцінного функціонування та розвитку освіти. Місце освіти в житті суспільства багато в чому визначається тією роллю, яку відіграють у суспільному розвитку знання людей, їх досвід, вміння, навички, можливості розвитку своїх професійних і особистісних якостей. Спочатку суспільство висуває людині свої вимоги через систему освіти, але людина це соціальний суб'єкт в системі освіти і не є об'єктом прямої дії суспільства. Людина розвивається, досягає певних висот, самореалізується. І як наслідок, людина висуває свої вимоги суспільству через освіту, тому що знання, уміння необхідні безпосередньо людині для її соціальної адаптації.

Підсумовуючи вище сказане, можемо зробити висновок, що освіта – це соціальний інститут, покликаний сформувати свідому, високо моральну, відповідальну, глибоко духовну особистість.

Одним з основних засобів розвитку особистості та формування її базової культури виступає саме сутність освіти. В залежності від існуючих концептуальних підходів до освіти сутність «змісту освіти» може розглядатись по-різному. Згідно педагогічного словника «зміст освіти» розглядається «як система наукових знань, умінь і навичок, відносин і досвіду творчої діяльності, оволодіння якими забезпечує різнобічний розвиток розумових і фізичних здібностей людини, формування її світогляду, моралі, поведінки, підготовку до суспільного життя і праці» [6, с. 137]. В даному традиційному підході поняття «змісту освіти» розуміється як оволодіння певними знаннями, навичками та умінням критично мислити, досліджувати та аналізувати різні суспільні явища.

Треба відзначити, що сучасна освіта не просто сукупність знань, умінь, навичок, а це ще уміння самостійно знаходити, аналізувати, ефективно використовувати інформацію та працювати у суспільстві, яке

швидко змінюється. Освіта є одним з найважливіших напрямків суспільства, що створює умови для розвитку людини. Інститут освіти впливає на всі сфери суспільства, при цьому основний акцент робиться на інноваційні технології. Освічена людина повинна володіти загальними принципами та методами, що визначають загальний підхід до розгляду різноманітних фактів і явищ, вміти та знати як використовувати придбані знання.

Сутність освіти, як процесу засвоєння інформації повинна бути гнучкою, динамічною та оптимальною при цьому враховуючи потреби людини, суспільства та держави, згідно статті 26 п. 3 Закону України «Про вищу освіту»: «основним завданням навчального закладу є участь у забезпеченні суспільного та економічного розвитку держави через формування людського капіталу» [3]. Якщо дивитись крізь призму освітньої парадигми, то освіта характеризується засвоєним досвідом, вихованням якостей поведінки, фізичним та розумовим розвитком. Протягом всієї історії людина залежно від рівня розвитку, природних умов, релігійних уподобань вибудовувала певні концепції освіти. Такі концепції виступали методологічними засадами освітньої діяльності.

Виходячи з таких міркувань, розглянемо більш детально саме поняття освітнього простору. На мою думку, необхідність даного аналізу посилюється викликами сучасної культурної і освітньої глобалізації. Серед науковців, що займаються проблематикою освітнього простору можна назвати В. Андрущенка, Е. Гідденса, Л. Губерського, М. Згуровського, В. Лугового, О. Марченко, М. Михальченка, В. Нечаєва, О. Скідіна, Р. Мертона та ряд інших дослідників. Сьогодні представлено аналізом реформування освітнього простору в контексті принципів Болонського процесу. Різні аспекти впровадження Болонського процесу в Україні досліджують такі вчені, як В. Андрущенко, В. Журавський, М. Згуровський, В. Кремень, К. Левківський, М. Михальченко, Ю. Сухарников, В. Ярошовець. На сьогодні у вітчизняних вчених немає єдиної думки щодо переваг і вад цієї системи.

Природознавчий вимір «простору» характеризується різноманітністю концепцій і моделей та пов'язується з онтологічною категорією «часу» і розглядається як форма існування матерії. Згідно з тлумаченням філософської енциклопедії «простір» це форма споглядання, сприйняття уявлення речей, основний фактор вищого, емпіричного досвіду та спосіб існування об'єктивного світу, нерозривно пов'язаний з часом [4, с. 370]. Проте, поняття «освітній простір» в філософії освіти розроблено недостатньо, чим і викликаний розгляд даного напрямку.

Освітній простір як термін і поняття не має сталого визначення. Освітній простір є складовою суспільства, тому містить у собі весь перелік характеристик та рис, які властиві даному суспільству. Характеризується освітній простір обсягом освітніх послуг, потужністю та інтенсивністю освітньої інформації, освітньою інфраструктурою суспільства. У тезаурусі

«Нові цінності освіти» під освітнім простором розуміється існуюче в соціумі «місце», де суб'єктивно задаються безліч відносин і зв'язків, де здійснюється спеціальна діяльність різних систем (державних, громадських і змішаних) з розвитку особистості [5].

Сучасний освітній простір – це складова майже сформованого єдиного глобального інформаційного простору, де важливим чинником виступає процес глобалізації. Проведений аналіз поняття «освітній простір» в сучасному стані української освіти пов'язаний з інтеграцією в європейський та світовий освітній простір. Варто зазначити, що проблема інтеграції освітнього простору України в світовий, а в першу чергу Європейський освітній простір обумовлена об'єктивними умовами соціального розвитку та стратегічною політикою держави на інтеграцію в Європейське і світове співтовариство.

Зазначимо, що до визначення освітнього простору, як форми існування суспільства можна підійти і з більш формальної, а саме інформаційної точки зору. Інформатизація виступає об'єктивним процесом у всіх сферах людської діяльності, також, і в освіті. Сучасний освітній простір неможливий без глобального використання інформаційних мереж. Інформаційна насиченість сучасного суспільства та його функціональність забезпечують комп'ютерні мережі, інтегровані в глобальний інформаційний простір.

Глобальна інформаційна мережа Internet видозмінює сучасний освітній простір. Вводиться термін «віртуальна освіта», що задає новий вимір освітнього простору – вимір віртуальності. Як зазначає Хуторський А.В., термін «віртуальна освіта» означає «процес і результат взаємодії суб'єктів і об'єктів освіти і супроводжується створенням ними віртуального освітнього простору специфіку якого визначають саме ці об'єкти і суб'єкти» [10]. Можливо такий умовивід є незавершеним, але він є важливим для визначення цього поняття.

Слушною видається думка (В.І. Богословський, В.О. Извозчиков та М.М. Потьомкін), що в умовах формування глобального інформаційного простору суспільства, поняття освітній простір, який розуміється як безліч безперервних, нерозривних індивідуальних форм розвитку освітніх можливостей, неминуче набуває сенсу інформаційної системи, оптимальний процес управління якою має такі критерії, як: цілеспрямованість, швидкодія, економічність, самонавчання на основі чіткого працюючого зворотного зв'язку та ін. [2]. Можемо зробити висновок, що дане трактування свідчить про залежність функціонування освітнього простору від процесів інформатизації.

Освітній простір, як форма існування суспільства, повинен бути не тільки інформаційний чи будь-який інший, він повинен бути соціальний – в розумінні простору соціальних відносин. Однак, поняття «освітній простір» в філософії освіти розроблене недостатньо, і тому є актуальним

для розгляду українською науковою думкою. Розглядаючи питання освітнього простору як важливої соціокультурної характеристики суспільства І.К. Шалаєв та А.О. Веряєв зазначають наступне: «Освітня культура і освітній простір – є важливими показниками рівня загального розвитку соціуму. Останні характеризують досягнутий стан суспільства, перспективу його розвитку. Освітній простір в онтологічному розумінні виступає в якості необхідної умови прогресу, фактором і рушійною силою цього прогресу» [11].

Поза сумнівом, освітній простір формує нову якість соціального простору в умовах глобалізації, яка, в свою чергу, надає можливість єднання та нівелювання меж. Яким буде суспільство майбутнього, який буде рівень життя людини, як буде організована та здійснена діяльність людини в суспільстві, залежить від того, наскільки освіченими будуть громадяни цього суспільства.

Освіта, як частина процесу соціалізації людини, несе в собі цілеспрямовану передачу накопиченого досвіду, знань наступним поколінням, які здійснюються в рамках відповідних соціальних інститутів. Освіта, як фактор соціалізації та соціокультурної інтеграції людини виступає одним з ефективних засобів розвитку соціального капіталу людини.

Зрозуміло, що соціокультурні надбання, як феномен історичної пам'яті, передаються наступним поколінням за допомогою по-перше, *людини як носія і суб'єкту формування*. Згадаємо історію – старші покоління вчили молодших, де особливе місце займали традиції, обряди, звичаї на їх основі виникали прислів'я та приказки. По-друге, освіту як *цінність* визнавали всі релігії, пояснюючи сенс життя та постійний пошук мудрості у священних книгах. Освіта для людини – це, насамперед, процес формування інтелекту з метою прогресивного розвитку.

Влучною є теза американського дослідника Н. Смелзера, який визначає освіту як інституціоналізований процес, на підставі якого суспільство передає цінності, уміння та знання від іншої людини, групи, спільноти – іншим [7, с. 427]. Така передача знань виробляє навички самостійного накопичення, вдосконалення нової інформації.

Обмін знаннями та методами різних підходів, напрямків, формування єдиних поглядів на світ та їх збереження є важливим в процесі утворення освіти. Тому на будь-якому етапі історичного розвитку суспільства є актуальним питання соціального відношення до інституту освіти, соціологічний аналіз сучасної освіти та соціокультурний механізм змін освітнього простору.

На початку ХХІ століття соціальна роль інституту освіти істотно трансформується. Освіта як соціальний інститут – це не тільки сукупність суб'єктів соціально-освітнього взаємодії (установ), які забезпечені певними матеріальними засобами та здійснюють конкретні соціальні функції, що задовольняють потреби сучасного суспільства, але і являє

упорядковану організацію соціальної діяльності та соціальних відносин, які складаються в результаті рішення конкретної мети освітнього рівня.

На сучасному етапі інститут освіти як самостійний об'єкт соціально-філософських досліджень пов'язаний з концепцією постіндустріального суспільства (більш детально дану концепцію ми будемо розглядати нижче). Зауважимо, що деякі дослідники використовують своє термінологічне значення концепції постіндустріального суспільства так, К. Боулдінг віддає перевагу терміну «постцивілізація», З. Бжезінський називає «технотронне суспільство», Е. Тоффлер – «суперіндустріальне суспільство». Але в будь-якому випадку мова йде про розвиток технологій і знань. Розвиток інформаційних технологій пов'язує з собою поняття інформаційного суспільства. Інституалізація сучасної освіти реалізується у рамках концепції інформаційного суспільства, де першочерговим є знання як головний соціальний ресурс, який визначає рівень розвитку суспільства.

Сучасний період розвитку суспільства змінює вимоги до інституту освіти, звідси виникає потреба в новій парадигмі – синергетичній. Звичайно, вона не знімає всі проблеми освітнього простору, але реалізує стратегії, що пов'язані з освітніми технологіями. Синергетика в освіті напряму поєднана з інформаційним суспільством, підґрунтям якого є створення наукових технологій через інформацію.

Дослідження освітнього простору в умовах глобалізації, інтеграції суспільства та розвитку інформатизації сприяють до значущості інституту освіти як соціально-філософського об'єкта вивчення. У контексті даного дослідження можемо підкреслити, що інститут освіти набуває позитивних змін, які пов'язані з концептуально-методологічним підходом визначення суті, функцій нової освітньої методології, яка постійно змінюється в сучасному суспільстві. Разом з тим, не слід забувати і про те, що існують питання, які на сучасному етапі розвитку є мало досліджуваними. До таких питань відносять узагальнення існуючих концепцій сучасності на підставі метатеоретичної структуризації, парадигмального бачення нового філософсько-методологічного підходу інституту освіти в умовах інформаційного суспільства.

Необхідно відмітити, що при аналізі інституту освіти як об'єкта соціально-філософського дослідження, ми, насамперед, розглядаємо освіту. Під освітою ми можемо розуміти, як процес формування освіченості людини (накопичення інформації), так і результат, який кваліфікується процесом формування освіченості на певному етапі розвитку цього процесу.

З точки зору філософського аналізу інститут освіти являє собою систему організованих і взаємопов'язаних соціальних структур (установ, організацій) та індивідів, що забезпечує задоволення людьми та громадськими інститутами їх освітніх потреб та інтересів. Інститут освіти

поєднує в собі організаційні та регулятивні функції. Освіта постає єдиною спеціалізованою підсистемою суспільства, цільова функція якої збігається з метою суспільства. Якщо різні галузі господарства виробляють певну матеріальну продукцію, а також послуги для людини, то система освіти виробляє саму людину, впливаючи на її інтелектуальний, моральний та фізичний розвиток.

Функціонування та розвиток освіти як соціального інституту відображають суперечливі взаємодії системи освіти з суспільством як глобально-соціальною системою. Водночас виникає питання – в чому полягає суперечливий характер їх взаємодії? Парадоксальність такої взаємодії, полягає в тому що суспільство як суб'єкт державного управління створює собі об'єкт, а саме освіту, для того щоб через освітні механізми впливати на суспільство, а саме громадян цього суспільства в інтересах суб'єкта: тобто суб'єкт створює об'єкт, який має впливати на суб'єкт в інтересах суб'єкта. Відразу виникає думка що це алогічно. Але згадаємо П. Сорокіна, який дає визначення суспільства: «Суспільство означає не тільки сукупність декількох одиниць (осіб, індивідів тощо), але припускає, що ці одиниці не ізольовані одна від одної, а знаходяться між собою в процесі взаємодії, тобто впливають одна на одну тим, чи іншим чином, стикаються одна з одною і мають між собою той чи інший зв'язок» [8]. Таким чином, якщо розглядати взаємодію суспільства та освіти, маємо, що освіта розвиває особистість, сприяє її самореалізації та має вирішальне значення для самого суспільства, забезпечуючи виконання найважливіших завдань практичного та символічного характеру. Взаємозв'язок та взаємодія інституту освіти з соціальними відносинами суспільства, які виражені в його соціальній структурі складають головну область соціально-філософських проблем освіти.

Відповідно до проведеного В.П. Андрущенком і В. Лутаєм аналізу, «більшість дослідників сучасної філософії освіти, у тому числі й українських, виходять з того загального принципу, що головна мета освітянської діяльності повинна спиратись на принцип формування такої всебічно розвиненої людини, яка б більш-менш гармонійно поєднувала свої інтереси і свій високий професіоналізм зі загальними цінностями та інтересами (національними, загальнолюдськими, екологічними тощо)». Автори вважають доцільним «цей ідеал розглядати найважливішим у філософії освіти сучасної України» [1, с. 59–61].

Освіта істотно визначає, детермінує майбутній формат суспільства і насамперед його змістовні параметри, зумовлюючи собою особистісні якості індивідів, їхні знання, вміння, навички, світоглядні й поведінкові пріоритети. Таким чином, в кінцевому результаті освіта задає потужність соціально-економічного та духовно-культурного потенціалу як окремого індивіда, так і суспільства, цивілізації в цілому.

Освіта в цілому – це поле комплексних досліджень, міждисциплінарного підходу і системного аналізу. Вона є системним об'єктом і

системними є її основні проблемні ситуації. Для філософської ж рефлексії як немає особливих об'єктів усередині цієї системи, так немає і заборон – будь-які відносини світу і людини можуть стати проблемою філософського осмислення з певними світоглядними та методологічними цілями.

Отже, аналіз інституту освіти як об'єкта соціально-філософського дослідження є одним з найважливіших в соціальній сфері суспільства, вдосконалення якого позитивно впливає на соціум, що стає більш відкритим і динамічним. Саме питання освіти в соціально-політичних та соціально-економічних запитах визначають цілі та ідеали освіти, систему її інституціалізації. На інститут освіти покладається функція формування ціннісних ідей, стереотипів поведінки, адекватних вимогам сучасності. Освіта сприяє активізації суспільства, становленню його сучасної соціальної структури, надає людям шанси для підвищення свого соціального статусу, рівня добробуту. При наявності ефективного інституту освіти будуть ефективними і модернізаційні процеси, що забезпечують стійкість розвитку суспільства.

Отже, проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що освітній і соціальний простори у суспільстві знань накладаються один на одного, утворюючи педагогізовану соціальну реальність, у самоствердженні якої провідна роль належить освіті.

Література

1. Андрущенко В. П. Філософія освіти в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку / В. Андрущенко, В. Лутай // Наукові записки АН ВШ України. – 2004. – Вип. 6. – С. 59–72.

2. Богословский В. И. Информационно-образовательное пространство: область функционирования педагогических информационных технологий / В. И. Богословский, В. А. Извозчиков, М. Н. Потемкин // Конгресс конференций «Информационные технологии в образовании» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ito.edu.ru/2000/IV/IV4.html>.

3. Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: (<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>).

4. Новая философская энциклопедия: [в 4 т.] / Ин-т философии РАН, Нац. общ.-научн. фонд; Научно-ред. совет: пред. В. С. Степин, заместители пред.: А. А. Гусейнов, Г. Ю. Семигин, уч. секр. А. П. Огурцов. – М.: Мысль, 2010. – 692 с.

5. Новые ценности образования: Тезаурус для учителей и школьных психологов / Сост. С. Г. Абрамова, Н. Г. Алексеев, Д. Бейкер и др. – М., 1995. – 110 с.

6. Педагогический энциклопедический словарь / Гл. ред. Б. М. Бим-Бад; Редкол.: М. М. Безруких, В. А. Болотов, Л. С. Глебова и др. – М.: Большая Российская энциклопедия, 2003. – 528 с.

7. Смелзер Н. Социология / Н. Смелзер; [пер. с англ.]. – М.: Феникс, 1998. – 688 с
8. Современная западная философия: [энциклопедический словарь] / Под ред. О. Хеффе, В. С. Малахова, В. П. Филатова при участии Т. А. Дмитриева; Ин-т философии. – М.: Культурная революция, 2009. – 392 с
9. Філософія освіти: навчальний посібник / за загальною редакцією В. Андрущенко, І. Предборської. – К. : Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2009. – 330 с
10. Хуторский А. В. Виртуальное обучение: настоящее и будущее [Электронный ресурс] / А. В. Хуторский. – Режим доступа: <http://www.zhurnal.ru/6/khutorskoy.htm>
11. Шалаев И. К. От образовательных сред к образовательному пространству: культурологический поход к проблеме / И. К. Шалаев, А. А. Веряев // Педагог: Сибирский межвузовский журнал. – 1998. – № 5. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.unialtai.ru/Journal/pedagog/pedagog_5/a03.html.

КОНСТИТУТИВНАЯ РОЛЬ ОБРАЗОВАНИЯ В СТРУКТУРИРОВАНИИ ОБЩЕСТВА ЗНАНИЙ КАК ПЕДАГОГИЗИРОВАННОЙ СОЦИАЛЬНОЙ РЕАЛЬНОСТИ

И.Л. Брацун

В статье рассматривается конститутивная роль образования в структурировании общества знаний как педагогизированной социальной реальности. Доказывается, что образование является универсальной образовательной технологией, которая упорядочивает совокупность познавательных и коммуникативных процедур и операций, по которым происходит продуцирование, трансляция и обработка общественно значимых знаний.

Ключевые слова: образование, образовательная реальность, социальная технология, общество знаний, идеал образованности, педагогизированная социальная реальность.

THE CONSTITUTIVE ROLE OF EDUCATION IN STRUCTURING THE KNOWLEDGE SOCIETY AS PEDAGOGISED SOCIAL REALITY

I.L. Bratsun

The article presents a study of the constitutive role of education in structuring the knowledge society as pedagogised social reality. It is proved that education is a universal educational technology that organizes a set of cognitive and communicative procedures and operations, through which the production, transmission, and treatment of socially significant knowledge take place.

An analysis of the Institute of Education as an object of social-philosophical research is one of the most important in the social sphere of society, the improvement is a positive impact on society that is more

---

open and dynamic. It is a question of education in the socio-political and socio-economic inquiries set goals and ideals of education system of institutionalization. At the Institute of Education relies function value forming ideas, behavior adequate to the requirements of modern times. Education contributes to the revitalization of society, becoming its contemporary social structure, gives people a chance to improve their social status and welfare. In the presence of an effective educational institution to be effective and modernization processes to ensure the stability of society.

Thus, the analysis leads to the conclusion that the educational and social spaces in the knowledge society odnin superimposed on each other, forming pedahohizovanu social reality of self-assertion which the leading role of education.

Keywords: education, educational reality, social technology, knowledge society, the ideal of education, pedagogized social reality.